

KOCKÁZATELEMZÉS

ÁBRAHÁMHEGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

2023. évi Belső Ellenőrzési Munkatervének megalapozásához

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Bkr.) 29. § (1) bekezdése előírja a belső ellenőrzési vezető számára, hogy folytasson le kockázatelemzést a belső ellenőrzési munka megtervezése során, és ennek eredményeképpen tegyen javaslatot az Önkormányzat éves ellenőrzési tervére.

Az alábbi kockázati felülvizsgálat a következőket tartalmazza:

- I. Kockázatok elemzése, értékelése, kockázatkezelés folyamatainak feltárása
- II. A stratégiai kockázatelemzés változásainak 2023. évi felülvizsgálata
- III. A belső ellenőrzés 2023. évi tervezését jellemző prioritások

1. Kockázatok elemzése, értékelése, kockázatkezelés folyamatainak feltárása

Külső környezeti kockázatok:

Hosszabb távon, és esetleg időközönként módosuló formában, valamint tartalommal hatnak, és függetlenek az önkormányzat működésétől. A költségvetési szervnek ugyan nincs rájuk befolyása, de bekövetkezésükre a vezetés megfelelő stratégiával képes felkészülni, hatásaikat mérsékelni, és kivételes esetekben kiküszöbölni.

Belső működési kockázatok:

A költségvetési szerv működésének, tevékenységének, folyamatainak rövidtávon ható velejárói, és amelyek kiküszöbölése vagy mérséklése a vezetéssel szemben támasztott követelmény.

Kockázatok értékelése:

Bizonyos típusú kockázatok (pénzügyi kockázatok) számszerűsíthetők, értékelhetők. Más kockázatok értékelésére csak szubjektívebb értékmérés áll rendelkezésre.

A kockázatok értékelése után az önkormányzat számára legjelentősebb kockázatok tisztán láthatóvá válnak. Minél kevésbé elfogadható egy kockázati tényező bekövetkezése, annál nagyobb hangsúlyt kell fektetni a válaszlépések megtételére.

A legmagasabb prioritású kockázati tényezőket szükségszerű folyamatosan figyelni, ellenőrizni, és az intézmények vezetésének magasabb szintjein foglalkozni velük.

Az önkormányzatot, a felügyelete alá tartozó intézményeket és az önkormányzati hivatalt meghatározott célok érdekében hozták létre, illetve, hogy működésükkel meghatározott célokat szolgáljanak. Ezek megvalósítása vagy teljesítése során olyan tényezők is szerepet játszanak, amelyek bekövetkezése és hatása bizonytalan. Bizonytalanságuk a szervezet működésének, felépítésének összetettségéből, illetve a környezet összetettségéből és kiszámíthatatlan változásaiból fakad. Ezeket a bizonytalan tényezőket tekinthetjük kockázatnak.

Kockázat az önkormányzat gazdálkodása tekintetében mindazon elemek és események bekövetkeztének a valószínűsége, amelyek hátrányosan érinthetik a működést. Kockázatot jelentő elemek lehetnek a véletlenszerű események, a hiányos ismeret vagy információ, az ellenőrzés hiánya és/vagy gyengesége a szervezetben. A kockázatoknak különböző fajtái vannak. Eredendő kockázat az a kockázat, amely a szabálytalanságok vagy a szervezeti célok megvalósítása során fellépő hibák előfordulásának kockázataként jelenik meg. Az ellenőrzési kockázat az a kockázat, amely az eredendő kockázathoz tartozó kockázati tényezők meg nem előzéséből, valamint a folyamatba épített belső ellenőrzés során fel nem tárt eredeti kockázatok körébe tartozó kockázatok előfordulásából származik. A vezetés által a kockázatokra adott válasz után fennmaradó kockázat a maradandó kockázat.

Kockázatok kezelése:

A kockázatkezelés feladata, hogy a kockázatokra, amelyek lényegi befolyással lehetnek a szervezet célkitűzéseire, tudjon válaszolni a szervezet oly módon, hogy lehetőség szerint elősegítse a szervezet eredeti céljainak elérhetőségének, teljesítésének valószínűségét, s ezzel egy időben minimálisra csökkentse az ezt veszélyeztető tényezők bekövetkeztének esélyét, lehetséges hatását. Magában foglalja a kockázati tényezők meghatározását, azok bekövetkezéséből eredő hatások felbecsülését, majd végül a kockázati tényezőre történő reagálást. A kockázatkezelés a tervezés, a döntéshozatal, a végrehajtás alapvető része. A kockázatkezelést minden folyamatba be kell ágyazni, mert a kockázatkezelés elsősorban a szervezet feladatellátását támogató belső folyamat.

A kockázatkezelés folyamatait egészíti ki a kommunikáció és tájékoztatás, a szervezet kapcsolatai, a szervezet környezete.

A kockázat felmérési-kezelési folyamat első lépése az önkormányzat stratégiai célkitűzéseit megismerni, és azokat vizsgálni. A könnyebb kezelhetőség érdekében érdemes ezek számát, minimálisra szorítani (legfeljebb 10). Ez az egyszerűsítés megkönnyíti a célkitűzésekhez tartozó alapvető kockázatok elemzését, azonosítását.

A kockázatkezelés stratégiai szemléletű megközelítésének kulcsa a kockázatok beazonosítása az önkormányzat fő célkitűzéseinek tükrében. A kockázatvizsgálat az előző időszakokban végrehajtott belső ellenőrzések során a szervezetek érintett területeinek munkatársaival folytatott interjúra, illetve a belső szabályzatok, eljárásrendek áttekintésére alapszik, amely alapján meghatározható az önkormányzat minden egyes tevékenységéhez rendelhető kockázat. A kockázatok forrásait tekintve, az önkormányzat külső és belső kockázatokkal szembesül. A kockázatkezelés feltétele, hogy a releváns kockázatok meg lehessen állapítani, mérni, és a válaszlépéseket meghatározni.

2. A stratégiai kockázatelemzés 2023. évi felülvizsgálata

Kockázatok stratégiai elemzése:

A stratégiai ellenőrzési terv kockázatelemzése során megállapításra kerültek a prioritások. A terv elkészítése előtt kockázati szempontból rangsorolásra kerültek a szervezet tevékenységei, és az ellenőrzések súlypontja a kockázatos területekre összpontosult.

A felmért, majd kiértékelt kockázatok tulajdonképpen a kockázatok tényleges kezelésének előkészítését jelentették. Ezekre alapozva került sor a belső ellenőrzés stratégiai tervezésére, a konkrét lépésekre, válaszreakciókra, amelyek célja, hogy

csökkentsék, illetve megszüntessék a fenyegetést jelentő kockázatokat, vagy éppen kihasználják a kínálkozó lehetőségeket. Az önkormányzat és intézményeik által végrehajtott ilyen irányú intézkedés tulajdonképpen a belső kontroll részét képezi.

Kockázatnak tekintettünk minden olyan eseményt, cselekményt, mulasztást, egyéb tényezőt, amely lényegi befolyással lehet a szervezet célkitűzéseinek megvalósítására. Egy kockázat minden esetben két összetevőből áll: az egyik a bekövetkezés valószínűsége, a másik a bekövetkezése esetén kiváltott hatás, amely további súlyozásra kerül. A kockázatelemzés megfelelő módszert ad az ellenőrizendő terület kiválasztásához.

Kockázatok 2023. évre történő felülvizsgálata:

A stratégiai kockázateértékelés felülvizsgálata során megállapítható, hogy az időszak elején felállított stratégiai szempontrendszerben nem következett be jelentős mértékűnek mondható változás, illetve nem merültek fel rendkívüli és soron kívüli befolyásoló tényezők. Így a kialakított ellenőrzési struktúra 2023. évre vetített elemei továbbra is indokoltak a kockázatelemzés tekintetében.

Az önkormányzat 2023. évi belső ellenőrzési munkatervének elemei eleget tesznek részfeladatuknak, amely a stratégiai ellenőrzési tervben került komplexen kialakítva és ütemezve.

Kockázati sorrend felállítása

Kockázat	Bekövetkezés			Pontszám [b+(c*d)]	Sorrend	Ellenőrzésének tervezett témaköre
	Való- színűsége	Hatása				
		nagyság	súly			
a	b= 1...10	c= 1...5	d= 1...5	e	f	g
Külső fél által gyakorolt befolyás	2	2	1	4	27.	ÁSZ ellenőrzések
Vezetői döntések, intézkedések	1	2	1	3	28.	ÁSZ ellenőrzések
Munkatársak hatékony szakszerű munkavégzése	1	3	3	10	21.	Humánerőforrás gazdálkodása
Kapcsolattartás intézményen belül	3	4	4	19	12.	Átfogó gazdasági ellenőrzés
Kontrollok megbízhatósága	2	3	2	8	23.	Belső ellenőrzés felülvizsgálata
Kölcsönhatás más rendszerekkel	7	5	4	27	4.	Közbeszerzési eljárás, Pályázati eljárás, Céljelleggel juttatott támogatások
Szabálytalanságok valószínűsége	3	3	3	12	19.	Gazdálkodás szabályossága
Tárgyi és informatikai ellátottság	2	4	4	18	13.	Átfogó gazdasági ellenőrzés
Állami támogatások és normatívák szabályszerű igénybevétele	7	5	5	32	1.	Normatív hozzájárulások
Céljellegű önkormányzati támogatások felhasználása	7	5	4	27	4.	Céljelleggel juttatott támogatások
Pályázati források szabályos felhasználása	8	5	4	28	3.	Pályázati eljárás
Közvélemény érzékenysége	8	5	4	28	3.	Pályázati eljárás
Közbeszerzési eljárások szabályossága	9	5	4	29	2.	Közbeszerzési eljárás
Elemi költségvetési beszámolók megbízhatósága	4	4	3	16	15.	Mérleg felülvizsgálat, Leltározás, Vagyongazdálkodás
Vagyonnal való megfelelő gazdálkodás	3	4	3	15	16.	Vagyongazdálkodás, Leltározás, Közművagyon gazdálkodás
Speciális területek, tevékenységek szabályos működése	1	1	1	2	29.	ÁFA kezelés gyakorlata, Élelmezés gazdálkodás, Gépjármű üzemeltetés, Választások, Szervezeti egységek ellenőrzése
Belső ellenőrzés működése	1	4	2	9	22.	Belső ellenőrzés felülvizsgálata
Külső ellenőrzések által megállapított szabálytalanságok	3	2	1	5	26.	ÁSZ ellenőrzések

Kockázati sorrend felállítása

Kockázat	Bekövetkezés			Pontszám [b+(c*d)]	Sorrend	Ellenőrzésének tervezett témaköre
	Való- színűsége	Hatása				
		nagyság	súly			
a	b= 1...10	c= 1...5	d= 1...5	e	f	g
Gazdasági környezet változása	3	2	2	7	24.	Gazdálkodás elemzése
Jogszabályi környezet változása	8	4	4	24	7.	Átfogó gazdasági ellenőrzés, Gazdálkodás szabályossága
Bevételi-kiadási szintek változása	5	4	5	25	6.	Átfogó gazdasági ellenőrzés
Működési költségek hatékony felhasználása	2	2	2	6	25.	Gazdálkodás elemzése
Szervezeti változások (feladat, létszám)	5	4	4	21	10.	Átfogó gazdasági ellenőrzés, Gazdálkodás szabályossága
Pénzügyi szabálytalanságok kezelése	6	4	4	22	9.	Átfogó gazdasági ellenőrzés, Gazdálkodás szabályossága
Költségvetési előirányzat felhasználások, szerződéskötések	6	4	5	26	5.	Átfogó gazdasági ellenőrzés, Gazdálkodás szabályossága
Kintlévőségek, hátralékok kezelése	8	3	3	17	14.	Önkormányzat saját bevételei
Folyamatba épített ellenőrzések elmaradása	7	3	2	13	18.	Gazdálkodás szabályossága
Számviteli rögzítés elmaradása	3	4	5	23	8.	Átfogó gazdasági ellenőrzés
Informatikai rendszer fejletlensége, hibája	2	4	4	18	13.	Átfogó gazdasági ellenőrzés
Határidők be nem tartása	3	4	4	19	12.	Átfogó gazdasági ellenőrzés
Létszámgazdálkodás, munkaerő fluktuáció	2	3	3	11	20.	Humánerőforrás gazdálkodása
Szervezet működésének szabályozottsága	2	4	3	14	17.	Gazdálkodás szabályossága
Szabályozás érvényesülése	8	4	3	20	11.	Átfogó gazdasági ellenőrzés, Gazdálkodás szabályossága, Mérleg felülvizsgálat

3. A belső ellenőrzés 2023. évi tervezését jellemző prioritások

Az önkormányzat belső ellenőrzési munkatervének kialakításánál az ellenőrzési prioritásokat és az ellenőrzési gyakoriságot a következő szempontok befolyásolják és határozzák meg:

- A szervezeteknél korábban tartott és a tervezett vizsgált időszakok ellenőrzési lefedettsége.
- A magas kockázatú elemek, illetve rendszeresen ismétlődő, nagy értékű folyamatok gyakori ellenőrzése.
- Az időszerű ellenőrzési témák kialakításánál, részletezésénél a környezeti változások folyamatos figyelembevétele.
- Az ellenőrizendő területek esetében különös figyelem az átláthatóság, nyilvánosság, közérdek ellenőrzésének szempontjaira.
- A felső vezetés soron kívüli ellenőrzési igényeinek, javaslatainak lehetőség és egyeztetés szerinti kielégítése.
- A hatékonyság és a gazdaságosság érdekében kialakított önkormányzati társulás és feladatellátás keretében megvalósítható éves ellenőri kapacitások figyelembevétele.

Ábrahámhegy, 2022. november 3.

Szabó Béla
belső ellenőrzési vezető
regisztrációs száma:
5115825